

Protocol sociale veiligheid

Koningin Wilhelminaschool te Lekkerkerk

‘In veiligheid naar zelfstandigheid’

Juni 2025

Vooraf

Onze school is wettelijk verplicht om de sociale veiligheid op school te regelen. De wet zegt dat we als school zijnde een sociaal veiligheidsbeleid uit moeten voeren. We moeten een aanspreekpunt voor het melden van pesten hebben. Daarnaast moeten we een pestprotocol hebben en zijn we verplicht om per jaar de sociale veiligheid binnen de school te meten. Hoe we dit vorm geven op de KW-school wordt in dit document toegelicht. Het is aan de school zelf om hier vorm aan te geven en het beleid te bepalen.

Om de school een veilige plaats voor iedereen te laten zijn, hanteren we een preventieve en curatieve aanpak op het gebied van sociale veiligheid en ongewenst/grensoverschrijdend gedrag. De uitwerking van deze aanpak staat beschreven in dit document. We lichten hier de preventieve inzet van de RESPECT-aanpak van Klasse(n)kracht, Klassenpad, de brievenbus, de veiligheidsmonitor en het sociogram toe. Daarna treft u twee protocollen welke wij curatief inzetten: het Time-out protocol en het Pestprotocol.

Er wordt sinds het afgelopen jaar (2023-2024) hard gewerkt aan de integratie van Klasse(n)kracht op de KW-school. Martine van Kemenade en Iris Kouwenhoven zijn specialist Klasse(n)kracht. Zij zijn het aanspreekpunt voor het team. Middels een meerjarenplan en een kwaliteitskaart sociale veiligheid borgen zij Klasse(n)kracht op de KW-school.

Inhoud

1. Preventieve aanpak	p. 4
1.1 - Klasse(n)kracht	p. 4
1.2 - Pijlers RESPECT-aanpak	p. 4
1.3 - Klassenpad	p. 5
1.4 - De brievenbus	p. 6
1.5 - Sociogram	p. 6
1.6 - Veiligheidsmonitor	p. 6
1.7 - Vragenlijsten sociaal- emotioneel functioneren leerlingvolgsysteem Leerling in Beeld	p. 6
1.8 - Pesten signaleren	p. 7
1.9 - Vertrouwenspersoon/ anti-pestcoördinator	p. 7
1.10-Partnerschap met ouders	p. 7
2. Curatieve aanpak	p. 8
2.1 - Ongewenst/ onveilig gedrag	p. 8
2.2 - Pesten	p. 8
3. Time-out protocol bij ongewenst/onveilig gedrag	p. 9
3.1 - Inleiding	p. 9
3.2 - Ouders	p. 9
3.3 - Storend gedrag/ pedagogisch handelen	p. 9
3.4 - Ongewenst/ onveilig gedrag	p. 9
3.5 - Beslissing	p. 9
3.6 - Stappen time-out protocol	p. 10
3.7-Gedragsproblematiek	p.12
4 - Pestprotocol	p. 13
4.1 - Inleiding	p. 13
4.2 - Uitgangspunten	p. 13
4.3 - Pesten	p. 13
4.4 - Conflicten	p. 13
4.5 - Aanpak pesten	p. 14
5. Bijlagen	p. 16

Sociaal Veiligheidsbeleid Koningin Wilhelminaschool okt 2023

Onze school is wettelijk verplicht om de sociale veiligheid op school te regelen. De wet zegt dat we als school zijnde een sociaal veiligheidsbeleid uit moeten voeren. We moeten een aanspreekpunt voor het melden van pesten hebben. Daarnaast moeten we een anti-pestprotocol hebben en zijn we verplicht om per jaar de sociale veiligheid binnen de school te meten. Hoe we dit vorm geven op de KW-school wordt in dit document toegelicht. Het is aan de school zelf om hier vorm aan te geven en het beleid te bepalen. Om de school een veilige plaats voor iedereen te laten zijn, hanteren we een preventieve en curatieve aanpak op het gebied van sociale veiligheid en ongewenst/grensoverschrijdend gedrag. De uitwerking van deze aanpak staat beschreven in dit document. We lichten hier de preventieve inzet van de RESPECT-aanpak van Klasse(n)kracht, Klassenpad, de Meldbox, de veiligheidsmonitor en het sociogram toe. Daarna treft u twee protocollen welke wij curatief inzetten: het Time-out protocol en het Anti-pestprotocol.

1. Preventieve aanpak

1.1 Klasse(n)kracht

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich thuis voelen op onze school en dat zij kunnen groeien vanuit veiligheid en vertrouwen naar zelfstandige mensen. We streven naar een prettige en open sfeer waarin we elkaar steunen en waar er wederzijds respect voor elkaar is. Wij staan ervoor dat ieder kind gezien, gehoord, geaccepteerd en begrepen wordt. Alle personen die betrokken zijn bij de school zijn hiervoor verantwoordelijk. Dit kunnen bereiken door als leerkrachten, leerlingen en ouders samen te werken. Op onze school maken we onderscheid tussen sociale veiligheid en sociale vaardigheid. We werken vanuit de methode Klasse(n)kracht die aandacht schenkt aan een sociaal veilige school. We willen onze leerlingen normen en waarden meegeven om ze sociaal vaardiger te maken. De RESPECT-aanpak van Klasse(n)kracht hanteren wij als aanpak om het groepsvormingsproces in de klas actief te begeleiden. De leerlingen leren op deze manier zorg te dragen voor zichzelf, de ander en de omgeving en worden zo sociaal vaardiger.

1.2 Pijlers RESPECT-aanpak:

De 7 pijlers van de RESPECT-aanpak zijn:

1. Regels, routines en rituelen:

We hebben schoolregels, klassenafspraken en normen en waarden die we als school belangrijk vinden. Onze schoolregels luiden als volgt:

- We zijn een voorbeeld voor de school.
- We hebben respect voor onszelf, elkaar en de omgeving.
- We helpen elkaar in veiligheid en vertrouwen te groeien.

2. Erbij horen:

We vinden het belangrijk dat de leerlingen kunnen zijn wie ze zijn en geaccepteerd worden. Bij ons op school hoort iedereen erbij.

3. Samenwerken en samenspelen:

We vinden het belangrijk dat we elkaar helpen als we het moeilijk hebben, we zorg dragen voor de ander. Hierbij kijken we naar elkaars kwaliteiten. We gebruiken de STORM-aanpak als we een conflict hebben. Deze aanpak is zichtbaar in en rondom de school en luidt als volgt:

- Stop en koel af
- Toon respect
- Oplossingen laten bedenken
- Rustig samen een oplossing kiezen
- Maak een plan en voer het uit

4. Persoonlijk Meesterschap:

De leerkrachten op school hebben een voorbeeldrol in communiceren en handelen. We zijn bewust van onze rol en handelen volgens de normen en de waarden van de school.

5. Energie:

We vinden het belangrijk dat de leerlingen plezier hebben op school en in het leren. Klasse(n)kracht biedt eindeloos veel werkvormen en spelletjes die de leerkracht in kan zetten om de sfeer in de klas en het leerplezier te vergroten.

6. Contact en communicatie:

Wanneer we met elkaar te maken hebben, is er sprake van contact en communicatie. We vinden het belangrijk dat er ruimte is om elkaar te leren kennen in de groep en om als leerkracht je klas te leren kennen. We staan voor open respectvolle communicatie naar leerlingen en ouders en verwachten dit ook op een respectvolle wijze terug.

7. Trainen van vaardigheden:

Middels Klasse(n)kracht worden de sociale vaardigheden van de leerlingen vergroot. Hierbij staan we stil bij ons gedrag en onze reacties op elkaar. We vinden het belangrijk dat we prettig met elkaar blijven omgaan op school, ook als het even niet zo leuk is.

Met De RESPECT-aanpak van Klasse(n)Kracht ontstaat een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie, een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in, zie hoofdstuk 4: Anti-pestprotocol.

1.3 Klassenpad

Klassenpad is een tool welke is ontwikkeld door Klasse(n)Kracht, waarmee de leerkracht heel bewust regie kan voeren op groepsvormingsprocessen, groepsdynamiek en gedrag. Hierbij kan ingezet worden op verschillende thema's, passend bij de groep. De leerkracht begeleidt de groep stapsgewijs door het thema zodat de onderlinge band steeds sterker wordt.

Klassenpad helpt leerlingen onderling sterke relaties op te bouwen, waardoor er meer rust in de klas ontstaat en kinderen zich veilig voelen met elkaar op school. Klassenpad leert de kinderen om te gaan met verschillen en ze daarbij een zelfbewuste houding te ontwikkelen. Je hoeft niet met iedereen bevriend te zijn, maar je kunt wel met iedereen samenwerken.

1.4 De brievenbus

De groepen 5 t/m 8 hanteren een brievenbus in de klas. In iedere klas is er sprake van een onderwaterprogramma, dat wat er wel is, maar de leerkrachten niet zien of horen. Om zicht te krijgen op dat wat er allemaal afspeelt binnen een klas, kunnen de leerlingen ons melden als ze ergens mee zitten of zien dat anderen lastig gevallen worden. Ze melden gedrag wat niet OK is bij de leerkracht. Uiteraard kunnen ze dit ook melden zonder de brievenbus, maar uit ervaring blijkt dat kinderen het moeilijk vinden om daar over te praten. De brievenbus kan op slot en alleen de leerkracht kan de meldingen lezen. Er wordt hier verder niet klassikaal over gesproken. Er wordt vertrouwelijk en secuur gehandeld. De brievenbus zorgt voor waakzame omringende zorg zodat de leerkrachten nog beter regie kunnen voeren in en rondom de school.

1.5 Sociogram

De leerkrachten nemen daarnaast jaarlijks meerdere malen een sociogram af om beter zicht te krijgen op de rollen binnen een klas. Dit alles geeft ons meer informatie in het voeren van regie. Indien er uit het sociogram blijkt dat sommige leerlingen een ongewenste rol hebben binnen de groep, wordt er middels Klasse(n)kracht hulp geboden aan de leerling om een positieve rol in de groep te krijgen.

1.6 Veiligheidsmonitor

Eens per jaar nemen we in groep 5 t/m 8 de monitor sociale veiligheid van Kindbegrip af. Ook kan deze specifiek voor een bepaalde groep klaargezet worden, bijvoorbeeld om meer zicht te krijgen op pesten of het welbevinden als hier aanleiding voor is. Kinderen vullen zelf vragenlijsten in met vragen over pesten, maar ook over hun welbevinden, de mate waarin ze school leuk vinden, hoe zij zelf vinden dat het gaat op school etc. Door ieder schooljaar deze vragenlijsten af te nemen bij leerlingen wordt onderzocht of pestgedrag op school voorkomt, verandert en hoe het ervoor staat met het sociale klimaat. Er wordt ook inzicht verkregen in het welbevinden van de leerlingen. De resultaten hiervan worden binnen het team gedeeld en besproken met de intern begeleider / anti-pestcoördinator. De leerkrachten van de desbetreffende groepen analyseren en evalueren de resultaten. Ook door in gesprek te gaan met de groep. Zij schrijven een plan om de sociale veiligheid te verbeteren (indien nodig). Ook komen de resultaten terug in de leerlingenraad.

1.7 Vragenlijsten sociaal- emotioneel functioneren leerlingvolgsysteem Kindbegrip

Eén keer per jaar vullen de leerkrachten (groep 3 t/m 8) en leerlingen (groep 5 t/m 8) de vragenlijsten sociaal emotioneel functioneren van Kindbegrip in. Dit helpt ons om het sociaal emotioneel functioneren en het welbevinden van de leerlingen te monitoren. De leerkracht analyseert in samenspraak met de intern begeleider de gegevens. Zo kunnen we bijsturen als hier zorgelijke signalen naar voren komen. Zowel op groepsniveau als op individueel niveau.

1.8 Pesten signaleren

We signaleren pesten door:

- Het afnemen van de veiligheidsmonitor, zie §1.6.
- De leerkracht maakt 2 keer per jaar een sociogram van de groep, zie §1.5.
- Inzet van de meldbox, zie §1.4.
- Observeren in de groep. Er zijn veel signalen die erop kunnen duiden dat een kind wordt gepest. Deze signalen kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft niet. Belangrijk is dat het gaat om verandering van het gedrag van een kind.
- Gesprekken voeren met de leerlingen, naar aanleiding van de observaties.
- Ouders hebben een belangrijke rol in het signaleren van pesten, zij maken hun kind ook thuis mee en kunnen vertellen of hun kind zich anders gedraagt. We verzoeken ouders vermoedens van pesten of zorgen over het gedrag van hun kind ten alle tijden met de leerkracht of anti-pestcoördinator te delen.

1.9 Vertrouwenspersoon / anti-pestcoördinator

Onze vertrouwenspersonen zijn Renée Sterrenburg en Laura Szábo. Onze anti-pestcoördinator is Chantal van den Berg.

1.10 Partnerschap met ouders

Partnerschap met ouders is het gelijkwaardig samenwerken tussen ouders en school om de ontwikkeling van het kind te ondersteunen. Ouders en school hebben een gedeelde verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van kinderen. Ouders hebben informatie en inzichten over hun kind, die van toegevoegde waarde zijn voor de school om hun leerlingen goed te kunnen begeleiden en vice versa. Partnerschap houdt in dat ieder vanuit zijn eigen rol en betrokkenheid meedenkt en bijdraagt aan het welbevinden van kinderen. Ouders en school hebben regelmatig contact, en zijn op de hoogte van elkaar. Leraar en ouder spreken elkaar over de ontwikkeling, schoolvoortgang en opvoeding.

We verwachten hierin het volgende van ouders:

- De ouder is respectvol in de omgang met andere ouders, kinderen en het personeel van de school;
- De ouder onderschrijft de visie en het beleid van de school;
- De ouder kent de regels en afspraken van de school en handelt hiernaar.
- De ouder heeft een voorbeeldfunctie voor het kind en handelt hiernaar.

In het geval dat een ouder herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag laat zien, zullen er maatregelen genomen worden in overleg met het schoolbestuur. Wanneer blijkt dat de veiligheid van onze leerkrachten in het geding komt wegens het gedrag van u als ouder, zijn wij genoodzaakt om hieraan consequenties te verbinden.

2. Curatieve aanpak

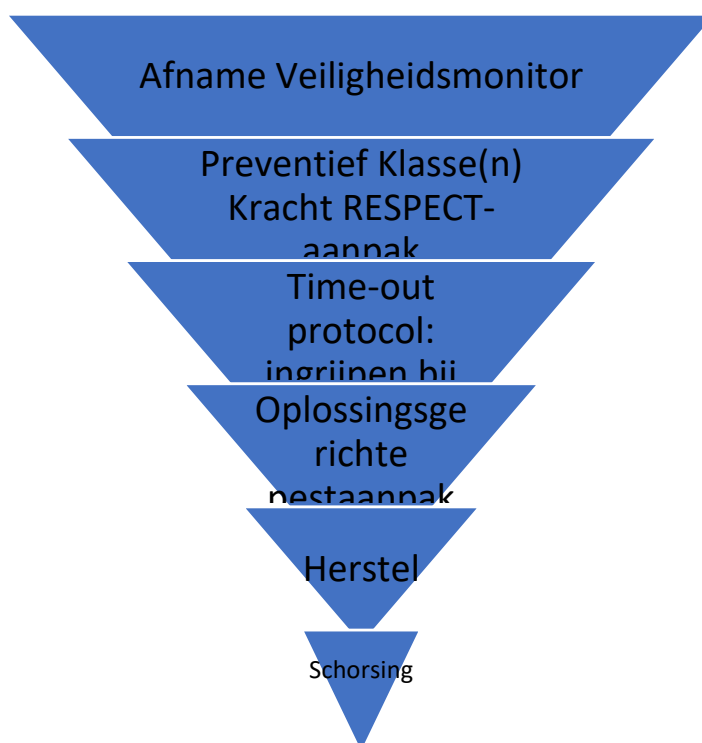
2.1 Ongewenst/onveilig gedrag

De leerlingen in de school hebben grenzen en kaders nodig om te functioneren binnen de school en om de sociale veiligheid te waarborgen. Er zijn leerlingen die waakzame omringende zorg nodig hebben binnen de school. Dit houdt in dat de schoolregels en klassenafspraken, maar ook de RESPECT-aanpak niet voldoende zijn. Om de veiligheid voor alle leerlingen te waarborgen, hanteren we het Time-out protocol.

2.2 Pesten

We hanteren het anti-pestprotocol wanneer er sprake is van pesten. Wij zijn van mening dat pesten plaatsvindt wanneer kinderen hun eigen veiligheid moeten regelen en er geen sprake is van regie. Middels Klasse(n)kracht zijn wij het hele schooljaar bewust bezig met groepsvorming en regie voeren, in de hoop ook om het pesten te voorkomen en/of tegen te gaan. Mocht er alsnog sprake zijn van pesten, hanteren wij het anti-pestprotocol.

Onze aanpak is schematisch als volgt weer te geven:

3. Time-out protocol bij ongewenst/onveilig gedrag

3.1 Inleiding

Om een duidelijk kader te schetsen hoe we binnen onze school handelen bij ongewenst en onveilig gedrag is er een stroomschema gemaakt, welke we binnen de school toepassen. Deze uniforme aanpak zorgt voor duidelijkheid en voorspelbaarheid. Ongewenst en onveilig gedrag blijven niet zonder consequenties.

3.2 Ouders

We vinden het belangrijk om ouders te betrekken bij het gedrag van hun kind, om deze reden zullen we ouders al laagdrempelig informeren over het ongewenste gedrag. De wijze waarop we dit doen staat omschreven in het stappenplan.

3.3 Storend gedrag / pedagogisch handelen

Voorafgaand aan de inzet van het Time-out protocol zet de leerkracht zijn pedagogisch handelen in, waarmee de leerkracht het gedrag probeert te corrigeren of bij te sturen. Dit doen leerkrachten o.a. door:

- Op het kind afstappen en een gedragsinstructie geven.
- De leerling herinneren aan de regels / groepsafspraken.
- Positieve verwachtingen uitspreken naar de leerling.
- Inzet van alle bovengenoemde preventieve stappen zoals omschreven in dit protocol.

Wanneer dit niet voldoende helpt zetten we het Time-out protocol in.

3.4 Ongewenst / onveilig gedrag

Op school maken we onderscheid tussen verschillende soorten ongewenst en onveilig gedrag. In alle gevallen gaat het om gedrag waarbij een bepaalde grens (lichamelijk of psychisch) overschreden wordt. Het ene gedrag is duidelijker te categoriseren dan het andere. Om de leerkracht hierbij te helpen en ook duidelijkheid naar ouders te scheppen is er een beslishulp gemaakt. In deze beslishulp kan de leerkracht vinden onder welke categorie het gedrag valt en welke stap uit het protocol op dat moment passend is. Op deze wijze zorgen we voor eenduidigheid en voorkomen we eindeloos waarschuwen.

3.5 Beslishulp

Om te beslissen welk gedrag we wel/niet accepteren binnen de school en dus bestempelen als 'ongewenst gedrag' gebruiken we de volgende stelregel:

'Vermenigvuldig het gedrag met 25 en vraag je af of je het dan nog steeds oké vindt dat het gebeurt. Als dit niet het geval is, zeg er dan wat van!' (Teitler, 2012)

Ongewenst <i>Stelregel: 'Vermenigvuldig het gedrag met 25 en vraag je af of je het dan nog steeds oké vindt dat het gebeurt. Als dit niet het geval is, zeg er dan wat van!'</i>	Onveilig	Zeer onveilig
Schelden	Bewust verwonden medeleerling	Ernstig verwonden medeleerling of medewerker.
Les verstoren	Agressief gedrag -vechten -driftbuien	Niet rustig worden na meerdere time-out stappen.
Uitlachen	Gevaarlijk gedrag -vernielen	Seksueel grensoverschrijdend gedrag
Niet gehoorzaam zijn	Uitschelden leerkracht	
Brutaal	Bedreigen / intimideren	
Ongewenst fysiek contact	Pesten > start ook met uitvoeren anti-pestprotocol	Herhaaldelijk pesten, na inzet van Oplossingsgerichte Pestaanpak (zie anti-pestprotocol)
Plagen waarbij conflicten ontstaan		
Onvoorzien gedrag wat in deze categorie valt. Beslis in dit geval samen met een collega, bij voorkeur de intern begeleider of directeur.	Onvoorzien gedrag wat in deze categorie valt. Beslis in dit geval samen met een collega, bij voorkeur de intern begeleider of directeur.	Onvoorzien gedrag wat in deze categorie valt. Beslis in dit geval samen met een collega, bij voorkeur de intern begeleider of directeur.

3.6 Stappen Time-out protocol

Het stappenplan is als bijlage opgenomen in dit document. Hieronder volgt een toelichting op de verschillende stappen.

Stap 1:

De leerling krijgt een waarschuwing voor het ongewenste gedrag. Dit doen we door een duidelijke gedragsverwachting uit te spreken en aan te geven dat als we het gedrag blijven zien, de leerling naar de time-out plek moet (gr 1-4) of een time-out formulier in moet vullen (gr 5-8).

Indien er sprake is van onveilig gedrag wordt direct doorgedaan naar stap 4.

Indien er sprake is van extreem onveilig gedrag wordt er direct doorgedaan naar stap 5.

Stap 2:

De leerling blijft ongewenst gedrag vertonen. De leerling gaat naar de time-out plek (gr 1-4) of vult het time-out formulier in (gr 5-8).

Het formulier is bedoeld om de leerling te laten reflecteren op zijn gedrag. Het formulier is als bijlage opgenomen in dit document.

Stap 3:

De leerling blijft ongewenst gedrag vertonen. De leerling gaat naar de time-out plek in een andere klas (gr 1-4) of vult het time-out formulier in een andere klas (gr 5-8). Een voorbeeld zou kunnen zijn:

- Gr 1/2 gaat naar groep 3 en andersom.
- Groep 4 naar groep 6 en andersom.
- Groep 5 naar groep 7 en andersom
- Groep 8 gaat naar groep 4.

Dit is per groepsgrootte en schooljaar afhankelijk.

Ouders worden in deze stap betrokken. Ze worden middels een bericht in Social Schools of een mail op de hoogte gebracht. De leerkracht kopieert het bericht in het leerlingdossier in Parnassys, onder het kopje 'Time-out protocol'. Ouders kunnen indien gewenst contact met de leerkracht opnemen voor vragen.

Mocht een leerling drie of meer formulieren in de week ontvangen hebben, dan wordt er ook contact met ouders opgenomen.

Stap 4:

De leerling vertoont onveilig of herhaaldelijk ongewenst gedrag op dezelfde dag. Er volgen een aantal handelingen binnen deze stap:

- De leerling meldt zich bij de directie.
- De leerling krijgt een dagdeel interne schorsing; de leerling maakt schoolwerk in een andere groep. Per jaar kijken we naar de groepsgrootte en het aantal klassen. De verdeling kan hierdoor aangepast zijn. Een voorbeeld zou kunnen zijn:
 - Gr 1/2 gaat naar groep 3 en andersom.
 - Groep 4 naar groep 6 en andersom.
 - Groep 5 naar groep 7 en andersom
 - Groep 8 gaat naar groep 4.
- Er wordt een gesprek gepland met leerling, ouders, leerkracht en directie. In dit gesprek worden afspraken gemaakt en wordt de intern begeleider betrokken als er meer hulp voor de leerling nodig blijkt te zijn (zie §3.7 Gedragsproblematiek)
- De leerkracht noteert het voorval in het leerlingdossier in Parnassys, onder het kopje 'Incidentenregistratie'. De leerkracht werkt het hele jaar in dezelfde notitie, zodat we zicht houden op het aantal incidenten. (Nodig bij stap 6)

Stap 5:

De leerling laat zeer onveilig gedrag zien. We volgen vanaf stap 5 het bovenschools protocol 'schorsing en verwijdering' van stichting Onderwijs Primair. Dit protocol is als bijlage opgenomen in dit document.

Er volgt een externe time-out; ophalen van school voor maximaal 1 dag.

Stap 6:

Deze stap volgt nadat een leerling binnen hetzelfde schooljaar drie keer 'Stap 4' heeft doorlopen. In het leerlingdossier is zichtbaar dat er voor de leerling drie keer een incident is geregistreerd onder het kopje 'Incidentenregistratie'.

De leerling krijgt 1-5 dagen schorsing, volgens het bovenschools protocol 'schorsing en verwijdering' van stichting Onderwijs Primair.

Stap 7:

De leerling is 2 keer extern geschorst.

De leerling wordt verwijderd van de school, volgens het bovenschools protocol 'schorsing en verwijdering' van stichting Onderwijs Primair.

3.7 Gedragsproblematiek

Als individuele leerlingen aanhoudend moeite blijken te hebben met bepaald gedrag, onderzoeken wij de achtergrond van dit gedrag en wat deze leerlingen nodig hebben. Dan kiezen wij een begeleiding die het beste past. Dit kan worden gedaan in de vorm van een individueel begeleidingsplan, waarbij de leerling, de ouders en eventuele deskundigen betrokken worden. Verder stemmen wij de werkwijze van de deskundige, de ouders en de leerkracht zoveel mogelijk op elkaar af om zo een optimaal effect te realiseren.

4. Anti-pestprotocol

4.1 Inleiding

In dit anti-pestprotocol is vastgelegd dat wij pestgedrag op school niet accepteren. De school neemt, middels dit protocol, expliciet stelling tegen pestgedrag en treft concrete maatregelen wanneer pestgedrag toch voorkomt.

4.2 Uitgangspunten:

- Binnen onze school werken we aan een veilig pedagogisch klimaat en hierbinnen wordt pesten als ongewenst gedrag ervaren en in het geheel niet geaccepteerd.
- De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken.
- Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de leerkrachten, als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.
- Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en ouders duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag.
- Wanneer pesten optreedt, voert de school het anti-pestprotocol uit.
- Dit anti-pestprotocol wordt door het hele team en de oudergeleding van de MR onderschreven en vormt als zodanig een onderdeel van het beleid van de school als weergegeven in het schoolplan en schoolgids.

4.3 Pesten

Pesten vindt overal plaats. Helaas behoort pesten tot gedrag dat door alle tijden en overal op de wereld is terug te vinden.

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

4.4 Conflicten

We leren onze leerlingen het onderscheid tussen pesten en een conflict. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontstaat een conflict in een ruzie, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Wanneer er sprake is van een conflict hanteren we binnen de school de STORM-aanpak. Deze staat uitgelegd in § 1.2.3. Samenwerken en samenspelen.

4.5 Aanpak pesten

Binnen de school ziet de pestaanpak er als volgt uit:

4.5.1 In beeld brengen van alle betrokkenen

Om pesten op te lossen, is het belangrijk dat pesten goed wordt gesignaleerd. Hoe wij dit doen staat beschreven in §1.7.

Alleen als we weten dat er gepest wordt, kunnen we er als school iets aan doen. Het is van belang dat de gepeste, de pester(s) en andere betrokken leerlingen in beeld te krijgen.

Daarbij houden we rekening met het volgende:

- Pesten is een complex groepsproces, waarin leerlingen meerdere rollen hebben. Pesters worden ondersteund door meelopers, versterkers en assistenten. Slachtoffers worden soms verdedigd door verdedigers maar er zijn ook buitenstaanders die wel weten dat er gepest wordt, maar niet ingrijpen. Iedereen heeft een rol in het groepsproces. De rollen van kinderen kunnen ook wisselen.
- Er zijn vaak strategische pesters; pesters die pesten om hun status te verhogen en op die momenten pesten dat degene die het niet mogen zien (leerkrachten, volwassenen) het niet zien, terwijl degenen die het wel moeten zien (klasgenoten) het wel zien.
- Er zijn vele vormen van pesten. Sommige vormen zijn gemakkelijk te signaleren, zoals fysiek (schoppen, slaan), materieel (spullen afpakken) en verbaal (uitschelden, beledigen) pesten. Andere vormen zijn veel lastiger te signaleren. Voorbeelden zijn relationeel (roddelen, buitensluiten) en digitaal (online op internet of via de mobiele telefoon) pesten.

4.5.2 Inzetten van de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA).

Wanneer pesten gesignaleerd wordt, gaat de leerkracht van het gepeste kind hierover eerst in gesprek met de zorgcoördinator. De anti-pestcoördinator gaat samen met de leerkracht na of aan de preventieve kant nog wel voldoende kwalitatief wordt uitgevoerd. Hoe is de veiligheid in de groep? Is iedereen gericht op het elkaar helpen en ondersteunen? Zijn er subgroepen? Worden de leiders juist gevraagd zich verantwoordelijk te maken voor positieve taken en verantwoordelijkheden? Etc.

Als er meer nodig is om het pesten aan te pakken hanteren wij de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). Deze aanpak is ontleend van de No-blame aanpak. Deze steungroepaanpak wordt bij de meeste anti-pest programma's ingezet. Sommige onderzoeken in Engeland noemen succespercentages van 90% (Smith, e.a. 2003).

De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met de gepeste leerling, samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is

positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen. In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

Stap 1. Gesprek met het gepeste kind:

De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes.

Stap 2. Gesprek met de steungroep:

Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.

Stap 3. Tweede gesprek met de gepeste:

Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.

Stap 4. Tweede gesprek met de steungroep:

Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

4.5.3 Herstel

Soms moet de OPA-cyclus nog één of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert. De leerkracht beslist dit altijd samen met de anti-pestcoördinator. Wanneer er geen verbetering optreedt handelen we volgens ons Time-out protocol en bieden we gewenste hulp/ondersteuning aan de betrokkenen.

4.5.4 Maatregelen bij herhaaldelijk pesten

We beschouwen pesten als onveilig gedrag. Wanneer een leerling andere leerlingen na inzet van de Oplossingsgerichte Pestaanpak blijft pesten beschouwen het pesten als zeer onveilig gedrag. We handelen in beide gevallen volgens ons Time-out protocol, zie hoofdstuk 3.

De anti-pestcoördinator schakelt de directeur van de school in. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met de directeur, eventueel met de anti-pestcoördinator. De ouders worden geïnformeerd over de mogelijk te nemen bijzondere maatregelen.

4.5.5 Maatregelen voor het slachtoffer

Door snel ingrijpen hopen we het slachtoffer van pesten dusdanig te helpen en ondersteunen dat de gevolgen van het pesten klein blijven. We volgen het welbevinden van de leerling door observaties en de eerder genoemde vragenlijsten.

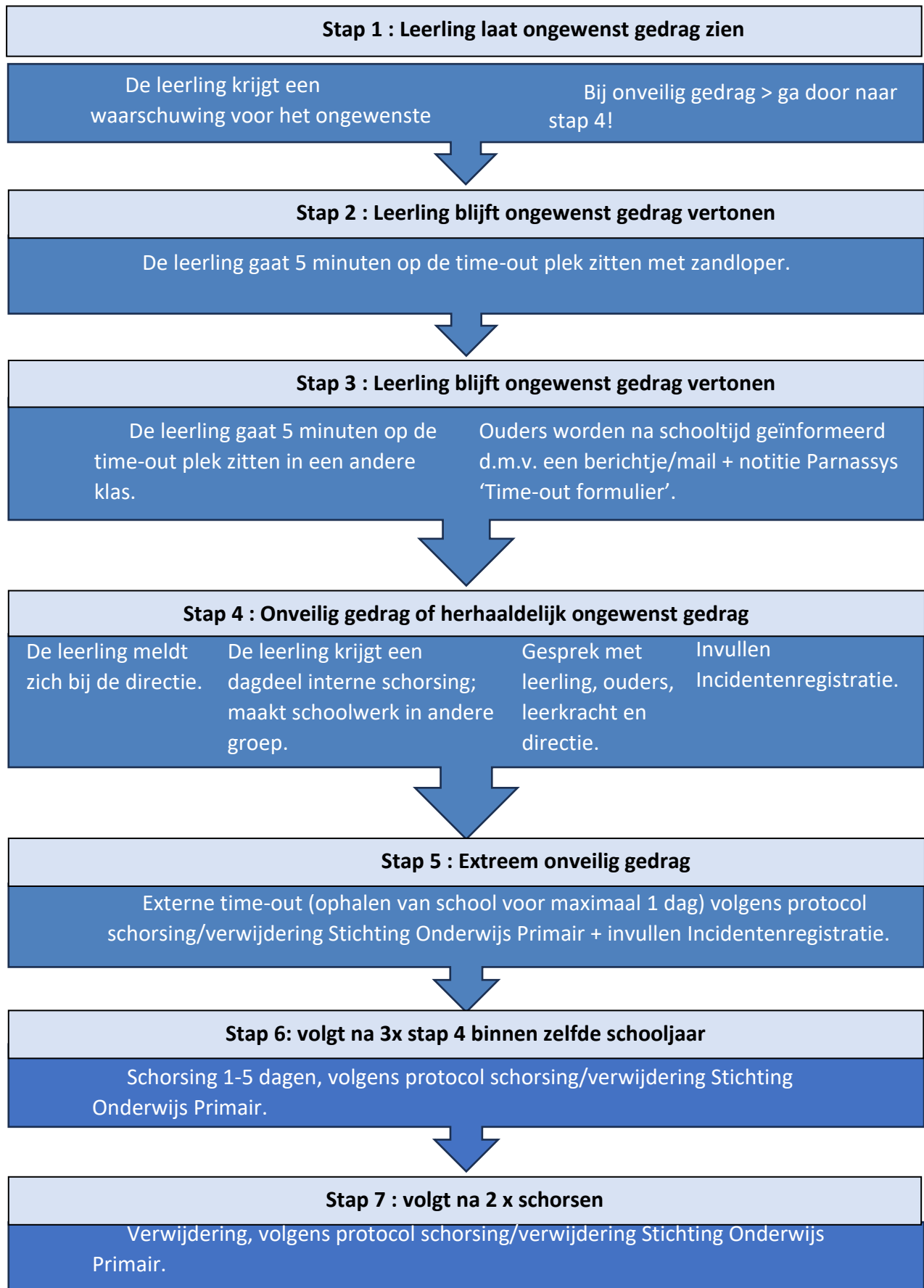
Wanneer we zorgen hebben over de leerling wordt er samen met ouders, leerkracht en de intern begeleider gezocht naar passende hulp om de leerling (eventueel ook buiten de school) te ondersteunen.

Te denken valt aan: Schoolmaatschappelijk werk, groepstrainingen zoals weerbaarheidstrainingen / Rots en Water of intensievere individuele hulp, vaak op advies van schoolmaatschappelijk werk.

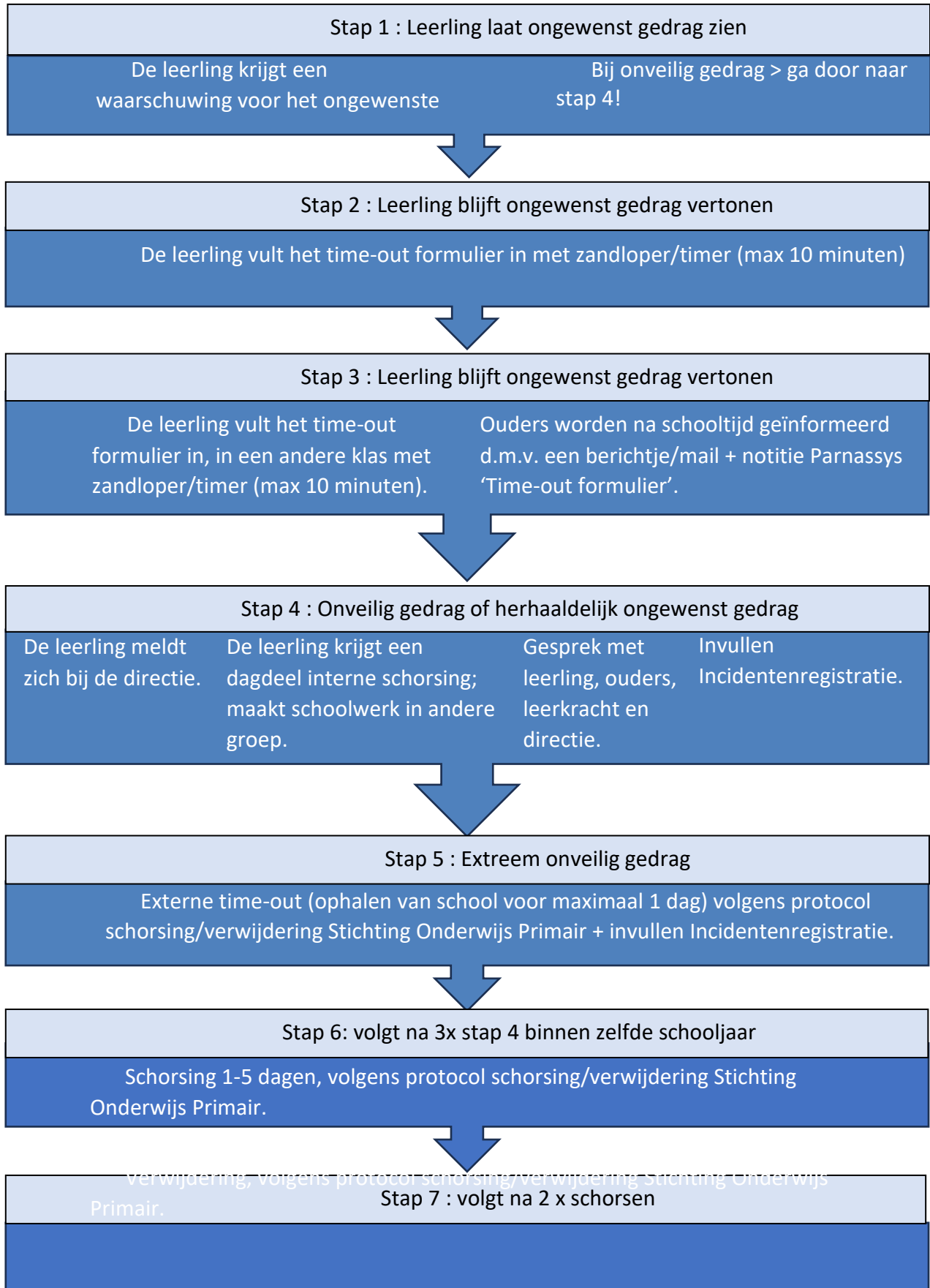
Bijlagen:

- 1. Time-out protocol groep 1 t/m 3**
- 2. Time-out protocol groep 4 t/m 8**
- 3. Time-out formulier**
- 4. Bovenschools protocol Schorsing/verwijdering van stichting Onderwijs Primair**

Time-out protocol bij ongewenst gedrag groep 1 t/m 4

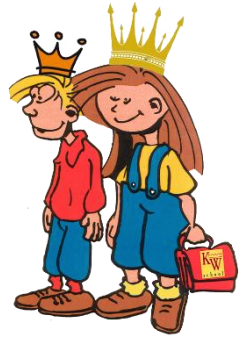

Time-out protocol bij ongewenst gedrag groep 5 t/m 8

Beslischulp type gedrag

Ongewenst <i>Stelregel: 'Vermenigvuldig het gedrag met 25 en vraag je af of je het dan nog steeds oké vindt dat het gebeurt. Als dit niet het geval is, zeg er dan wat van!'</i>	Onveilig	Zeer onveilig
Schelden	Bewust verwonden medeleerling	Ernstig verwonden medeleerling of medewerker.
Les verstoren	Agressief gedrag -vechten -driftbuien	Niet rustig worden na meerdere time-out stappen.
Uitlachen	Gevaarlijk gedrag -vernielen	Seksueel grensoverschrijdend gedrag
Niet gehoorzaam zijn	Uitschelden leerkracht	
Brutaal	Bedreigen / intimideren	
Ongewenst fysiek contact	Pesten > start ook met uitvoeren anti-pestprotocol	Herhaaldelijk pesten, na inzet van Oplossingsgerichte Pestaanpak (zie anti-pestprotocol)
Plagen waarbij conflicten ontstaan		
Onvoorzien gedrag wat in deze categorie valt. Beslis in dit geval samen met een collega, bij voorkeur de intern begeleider of directeur.	Onvoorzien gedrag wat in deze categorie valt. Beslis in dit geval samen met een collega, bij voorkeur de intern begeleider of directeur.	Onvoorzien gedrag wat in deze categorie valt. Beslis in dit geval samen met een collega, bij voorkeur de intern begeleider of directeur.

Time-out

Naam:

Datum:

1. Wat is er gebeurd? Welke afspraak lukt nog niet?

.....
.....
.....
.....
.....

2. Hoe komt dat?

.....
.....
.....
.....
.....

3. Wat ga je de volgende keer anders doen?

.....
.....
.....
.....
.....

4. Opmerkingen van de leerkracht:

.....
.....
.....
.....
.....

Protocol 'Schorsing en verwijdering' stichting Onderwijs Primair

Link naar bovenschools protocol Schorsing en verwijdering:

<https://portal.kwaliteitsbieb.nl/public/paginas/25369-protocol-schorsing-en-verwijdering-2024>